

Dünyada “İstanbul Modeli” Olabilmek

İBB-KUDEB MÜDÜRÜ
Y. Mimar M. ŞİMŞEK DENİZ

► Üç ayda bir yayınlamakta olduğumuz bilimsel ve hakemli Restorasyon Konservasyon Çalışmaları adlı dergimizin 5.Sayısı ile karşınızdayız.

Bu vesileyle okuyucularımıza İBB KUDEB’deki çalışma ve gelişmelerden bahsetmek istiyorum.

İBB KUDEB; bugün sayısı 250’ye ulaşan personeli, Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarları, Ahşap ve Taş Eğitim Atölyeleri, Bakım Onarım İzinleri Bölümü, Envanter ve Sayısallaştırma Grubu, Tarihi Peyzaj Grubu ve Denetim ekipleri ile, Türkiye çapında oldukça kapsamlı bir Eski Eser Merkezi haline gelmiştir. Bilimsel dergi ve yayınları, eğitim çalışmaları ve restorasyon faaliyetleri ile bir “enstitü” düzeyinde olan KUDEB, İstanbul’un ve ülkemizin kültür mirasının korunmasında önemli bir yere sahip olmuştur.

Bildiginiz gibi, 2008-2009 yılında yaptığı eğitim çalışmaları, seminerler ve düzenlediğimiz sempozyumlar, kitap haline getirilerek yayınlanmışlardır. Ayrıca Tarihi Yarımada’nın Kayıp Çesmeleri adlı kitap çalışması tamamlanmış olup, yayına hazırlanmaktadır. Türkiye geneline dağıtılan yayınlarımızı, kurumumuzun internet sitesinden (<http://www.ibb.gov.tr/kudeb>) ya da Süleymaniye’deki merkezimizden elde edebilirsiniz.

İlgili tüm kişi, kurum ve kuruluşların beğenilerini belirttiği dergimizin yayımlanmasına öncülük eden Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarı Koordinatörü Kimya Müh. Nimet Alkan Bey’e ve “yayın grubu”na teşekkür ediyorum.

İnanıyorum ki İstanbul, gelecekte dünya çapında nitelikli bir Kültürel Mirası Koruma ve Restorasyon Merkezi olacaktır.

Laboratuvarlarımız

Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarlarımız, tarihi eserlerdeki yapı malzemelerini araştırma ve koruma önerileri geliştirme konusunda ülkemizin en gelişmiş laboratuvarları olup, yurt içi ve yurt dışındaki tarihi eserlerden gelen malzeme örneklerinin analiz ve konservasyon raporlarını hazırlamaktadır. Restorasyon Uzmanı Yüksek Mimar, İç Mimar, Kimya Müh., Kimyager, Jeoloji Müh., Jeolog, Arkeolog, Orman Müh., Restoratör, Konservatör gibi farklı disiplinlerden 27 uzmanın hizmet vermekte olduğu ve 2007 sonları itibarıyla faaliyete geçen laboratuvarlarımızda, bugüne kadar 309 adet malzeme analiz ve konservasyon raporu hazırlanmıştır.

Ancak üstün gayret, disiplinli ve titiz bir ekip çalışması ile ulaşılabilecek bu başarı vesilesiyle, Danışman Öğretim Üyelerimiz Sayın Prof.Dr. Ahmet Ersen, Prof. Dr. Erol Gürdal, Doç.Dr. Ahmet Güleç, Yrd.Doç.Dr. Namık Aysal'a ve uzman çalışanlarımıza takdir ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Bakım Onarım İzinleri Bölgesel Çalışma Gruplarımız

İstanbul'un tamamında 7 bölge bazında görev yapan çalışma gruplarımız, bu bölgelerdeki talepleri değerlendirerek, tarihi yapılarla bakım-onarım izin belgeleri ve iskân görüşleri vermektedirler. 2010 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla, 634 adet yapıya bakım-onarım izni ve iskân görüşü verilmiştir.

Ayrıca, sit alanlarındaki aykırı yapılaşmalar ve sit karakteristiğini bozan unsurların temizlenmesi amacıyla, belirlenen 30 adet yapının yıkımı gerçekleştirilmiştir.

Yapılan iş gereği çeşitli zorlukların aşıldığı ve ancak yılmadan yerine getirilen görevlerle sağlanabilecek bu başarılı sonucun alınmasından dolayı; Müdür Yardımcılarımız Taner Avlamaz, İhsan İlze,

Meltem Gündoğdu'ya ve gruplardaki uzman çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Envanter ve Sayısallaştırma Grubumuz

İstanbul'un hâlâ derli toplu bir eski eser envanteri mevcut değil; bu durumu önemli bir eksiklik olarak değerlendiriyoruz.

İstanbul Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanter ve Sayısallaştırma Grubumuz, yaklaşık 2 yıl süren bir çalışma ile Belediyeler ve Koruma Kurulları'ndaki arşivlerde bulunan 41393 adet dosyayı tarayarak sayısal ortama aktarmış ve merkezi bir kayıt sistemi oluşturmuştur.

Şimdi bu çalışmalar, İstanbul'un Eski Eser Envanteri şeklinde bir külliyat olarak kitap haline getirilmektedir. 2010 yılı sonunda bu dev çalışmayı bitirmeyi hedefliyoruz.

Denetim Ekiplerimiz

Laboratuvarlarımız bünyesinde çalışan uzmanlar ile bölgelerdeki çalışma gruplarından oluşturulan ekiplerimiz, İstanbul çapında restorasyon uygulamasının devam etmekte olduğu şantiyelerde yerinde tespit ve denetim faaliyetlerini sürdürmektedirler.

KUDEB'in kuruluş amaçları ve temel görevleri arasında yer alan koruma ve onarım uygulamalarının denetimi ile, restorasyon çalışmalarının süreçleri hakkında bilgi ve belge arşivinin güncellenmesi, yapılan işlemlerle ilgili fikir alışverişinde bulunularak restorasyon uygulamalarının kalitelerinin artırılması ve işleyen süreçte kurumlararası entegrasyonun sağlanması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, İstanbul il sınırları içerisinde bulunan tarihi yapı-

larda, özellikle İBB KUDEB Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarı tarafından Malzeme Analiz ve Konservasyon Öneri Raporları çalışılmış olanlar ile restorasyon uygulaması devam etmekte olan önemli tarihi eserler öncelikli olmak üzere; aralarında eserin gereksinimine göre çeşitli meslek gruplarından uzmanların yer aldığı ekiplerimiz tarafından şantiyeler yerinde ziyaret edilmekte ve çalışmalarla ilgili bilgi alınmaktadır.

Koruma ve onarım uygulamalarının farklı uzmanların gözüyle değerlendirilmeleri ve gerektiğinde önerilerle geliştirilmelerine, işlemin kaliteleri ve korumanın bütününe olan katkıları için özellikle önem vermekteyiz.

Ahşap Eğitim Atölyelerimiz

Süleymaniye ve Zeyrek'te kurulan Ahşap Eğitim Atölyelerimiz'de, eğitim çalışmalarının yanında; Dünya Miras Alanları olan Süleymaniye, Zeyrek, Sultanahmet ve Sulukule'de 75 adet tescilli ahşap yapının restorasyonu tamamlanmıştır.

Ayrıca; "Ahşap Camiler"imiz de bu kapsamda programa alınarak, önce Eyüp'teki Ya Vedud

Camisi'nin onarımı yapılmıştır.

Geleneksel ahşap işçiliği konusunda meslek liseleri ile üniversitelerin restorasyon bölümleri başta olmak üzere yaklaşık 400 kursiyere 6 aylık sürelerle eğitim verilerek, kursiyerlerin çalışmaları sertifikalandırılmıştır. Bu zor ve yoğun emek isteyen organizasyonu başarıyla sürdüren Ahşap Atölyesi Koordinatörü Demet Sürücü'yu takdirle anmak istiyorum.

Deneyimlerimizi İlçe Belediyelerinin KUDEB'leri ile Paylaşmak

Eyüp Belediyesi'nin işbirliğiyle, Eyüp Sultan'da da Ahşap Eğitim Atölyesi açılmıştır; üçgen adada Feshane ve Kızılmescit Sokağı restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

Aynı şekilde, bir Ahşap Eğitim Atölyesi'ni de Üsküdar Belediyesi ile kurma çabamızın, yakın gelecekte gerçekleşeceğini umut ediyorum.

Taş Eğitim Atölyemiz ve Onarım Çalışmalarımız

Taş Eğitim Atölyemiz, eğitim çalışmalarının yanında, Danışman Kimya Müh. Güven Gökçe'nin koordinasyonu ile konusunda deneyim-

li restoratör ve konservatörlerle anıt eserlerde restorasyon faaliyetlerine devam etmektedir.

2009 yılında, Tarihi Yarımada başta olmak üzere 24 adet tarihi eserin (çeşme, türbe, kuş evi) cephe temizlikleri ve gerekli onarımları yapılmış, bunlara aslına uygun olarak fonksiyon kazandırılmıştır.

İBB KUDEB Taş Eğitim Atölyesi, 2010 yılında İstanbul'da 15 çeşmenin restorasyonunu gerçekleştirmek üzere çalışmalarına başla-

muş bulunmaktadır. Program içinde; Süleymaniye'deki Su Makse-mi ile Eminönü'ndeki Hatice Sultan Çeşmesi gibi önemli yapılar da yer almaktadır.

İstanbul Ticaret Odası ile yaptığımız protokol sonucu, Tarihi Yarımada ve Üsküdar'daki 15 çeşmenin uzmanlarımızın denetiminde yapılacak olan restorasyon ve konservasyon çalışmalarına başlanmıştır.

Tarihi Peyzaj Grubumuz

Yeni kurulan Tarihi Peyzaj Grubumuz, Prof.Dr. Bülent Seçkin başkanlığında çalışmalarına başlamış bulunmaktadır. Tarihi çevre düzenlemelerinin de taşınmaz kültür varlıkları içinde hak ettiği değeri

kazanması adına, "tarihi peyzaj grubu" yeni ve önemli bir adımdır.

Mimari yapı kadar onun ayrılmaz bir bileşeni olan bahçe dokusunun ve geleneksel peyzajın sürdürülmesi, bilimsel koruma ve restorasyon prensipleri içinde göz ardı edilmemelidir.

Tarihi peyzajın tanımlanması, belgelenmesi, bitki çeşitliliğinin tespiti, bir proje metodolojisi bütünlüğü içinde bilimsel koruma prensiplerinin ve yöntemlerinin belirlenmesi; Tarihi Peyzaj Grubu'nun çalışmaları kapsamında yer almaktadır.

Çalışmalarımıza Uluslararası İlgî

Geçen Mart ayında Bağdat'ta yapı-

lan toplantıda, KUDEB'in çalışmalarının "İstanbul Modeli" olarak müzakere edilmesi ve deklarasyona geçirilmesi bizleri oldukça gururlandırdı.

Mayıs ayında Sudan Kültür Bakanı'nı ve Rusya'dan gelen bir heyeti ağırladık.

Önümüzdeki günlerde Bağdat ve Musul'dan bir heyet, inceleme için KUDEB'i ziyaret edecek.

UNESCO Dünya Miras Komitesi'nin "İstanbul 2010 Raporu"nda kuruma yapılan takdir ve tavsiyeler de bizlere daha çok sorumluluk yüklemektedir.

İnanıyorum ki İstanbul, gelecekte dünya çapında nitelikli bir Kültürel Mirası Koruma ve Restorasyon Merkezi olacaktır.

Yeni Çalışmalar

Sit alanlarının ve kültürel mirasın korunmasında, 2010 yılında kişi ve kurumlarla paydaşlık ve ortaklık üzerine yaptığımız organizasyon ve faaliyetler hız kazandı. İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı, Kanal D ve İlçe Belediyeleri ile Süleymaniye ve Zeyrek'te mahalle dokusunun rehabilitasyonu çalışmalarını yürütülmektedir. Ayrıca, İTO (İstanbul Ticaret Odası) ile taş eserlerin onarımı üzerine yeni programlar hazırlanmaktadır.

Tüm çalışma arkadaşlarıma candan ve gönül dolusu teşekkür ediyorum.

Dergimizin 5.Sayı'nın çalışmalarınızda yararlı olması temennisiyle...

